

ירושלים, 1.7.2009

אל ועדת הפטור
המשרד להגנת הסביבה

פניה לועדת הפטור בבקשה לאישור ספק יחיד

1. הרקע ומהות ההתקשרות המבוקשת

שינויי האקלים ודרכים להתמודדות עם השלכותיו הם בין הנושאים המרכזיים בהם עוסק העולם. בסוף שנת 2012 תסתיים תקופת המחויבות הראשונה שהוגדרה בפרוטוקול קיוטו של אמנת האו"מ לשינויי אקלים. במפגש קופנהגן, שיתקיים בדצמבר 2009, צפויות המדינות החברות באמנת האקלים ובפרוטוקול קיוטו לאמץ הסכמות גלובליות חדשות לגבי תקופת פוסט-קיוטו, ככל הנראה בצורת פרוטוקול חדש. הסכם זה אמור להטיל יעדי הפחתת פליטות גזי חממה, לוחות זמנים ודרכי יישום, גם על מדינות שכיום אינן נושאות במחויבויות הפחתה, **לרבות ישראל**.

לקראת הדיונים ברמה הבינ"ל בשינויי האקלים בקופנהגן בדצמבר 2009 והדרישה הצפויה לישראל לתרום את חלקה להפחתת פליטת גזי החממה בעתיד, קיים צורך דחוף להתכונן בצורה נאותה לתהליך זה, שעלותו למשק עלולה להיות מיליארדי שקלים מידי שנה. התכוננות זו כוללת מספר שלבים: עריכת מצאי פליטות גזי חממה בישראל, מיפוי האמצעים להפחתת הפליטות, חישוב עלויות האמצעים וכן בחינת הכלים / אמצעי המדיניות הנדרשים על מנת ליישם את אמצעי ההפחתה.

הערכות נכונה להפחתת פליטות גזי חממה מהווה בעולם זרז למעבר לכלכלה דלת פחמן ולמעבר לטכנולוגיות ייצור אנרגיה נקייה. הכנת תכנית הפעולה הלאומית להפחתת פליטות גזי החממה עשויה לסייע לישראל להיגמל מן התלות בדלקים מזהמים, וכן לאפשר השתלבות של החברות הישראליות בכלכלת הפחמן הגלובלית המתפתחת.

כחלק מהערכות ישראל להתמודדות עם שינויי האקלים ולקראת ועידת קופנהגן הזמין המשרד להגנת הסביבה מספר עבודות קודמות בתחום:

1. עבודה ממשרד ליעוץ כלכלי "א. חפץ ושות'" - לצורך מיפוי מצאי פליטת גזי החממה בישראל ממקורות שונים, הכנת רשימת אמצעי הפחתת הפליטות והמלצה על תכנית פעולה.

לאחר סיום העבודה ובחינתה, התגלה כי העבודה לא כללה את כל המידע הנדרש היום. יש לציין כי המפרט למכרז לעבודה זו נכתב על פי מיטב הידע המקצועי שהיה במשרד באותה העת ומאז התרחשה התקדמות משמעותית ביותר בהבנת הנושא בישראל וכן בפעילות הבינלאומית. לכן, אנו נדרשים היום להשלמת המידע במספר נקודות: א. הרחבה של הנושאים/סקטורים לאפשרויות הפחתה; ב. בדיקת החישובים שהינם שנויים במחלוקת בחלק מהמקרים של פוטנציאל ההפחתה או בעלויות ההפחתה; ג. התייחסות להתפתחויות טכנולוגיות בעתיד; ד. התייחסות לכלים / אמצעי המדיניות באופן מעמיק יותר על מנת לתת תוכנית פעולה ישימה לכל אמצעי הפחתה (כדוגמת מהם החסמים ומה נדרש ליישום).

כמו כן, ראוי לציין כי לא קיים קונצנזוס בקשר לתוצאות ומסקנות העבודה של משרד "חפץ". ישנם קולות רבים מצד חברי כנסת וארגוני הסביבה שחולקים על תוצאות העבודה וסבורים כי ניתן להגיע ליעדי הפחתה שאפתניים בהרבה מאשר אלו אשר הוצגו בעבודה.

2. מיזם משותף בין המשרד להגנת הסביבה עם מוסד שמואל נאמן בטכניון שתכליתו: בדיקת יחסי

עלות תועלת למשק הישראלי ביישום אמצעים להפחתת פליטות גזי חממה

המיזם המשותף עם מוסד נאמן יעסוק בעיקר בניתוח אמצעי ההפחתה והישימות הטכנית והכלכלית בכל אחד מהסקטורים. כמו כן יעסוק מוסד נאמן בהכנת תכניות פעולה אופרטיביות ובסיוע לועדת המנכ"לים הייעודית לנושא לגיבוש תכנית פעולה לאומית. בפועל יעסוק מוסד נאמן בעיקר בצד היישומי ובתרגום הנתונים מעבודת המחקר לתכנית פעולה יישומית.

הנתונים הקיימים כיום מקשים עלינו להציג לקהילה הביני"ל תכנית אסטרטגית ברורה להפחתת פליטות גזי חממה שתאפשר למדינת ישראל להשתלב בקבוצות עניין על מנת להשתלב ולפעול אקטיבית במו"מ הביני"ל, אשר כרגע ישראל אינה חלק ממנו. לצורך כך אנו מבקשים להביא גורם ביני"ל המוכר על ידי ארגוני האו"מ והמדינות השותפות לתהליך קופנהגן, אשר ימפה את האפשרויות להפחתת גזי חממה בישראל ויפתח כלים שיבטאו את עלות הפחתת פליטות גזי חממה עבור ישראל, לרבות בחינת הכלים הדרושים ומהם החסמים הקיימים ליישום אמצעים אלה בהתאם למדדים בינלאומיים מקובלים.

חברת מקינזי ועקומת מקינזי

חברת מקינזי הינה חברת ייעוץ כלכלי בינלאומית (כולל סניף בארץ), בעלת מוניטין, אשר פיתחה שיטת ניתוח והצגה ייחודית למיפוי והצגת פוטנציאל לאומי להפחתת גזי חממה. שיטת ההצגה נקראת "עקומת מקינזי" והיא ייחודית לחברה. בעקומת מקינזי ממופים אמצעי ההפחתה השונים וניתן אמן כמותי לכמות הפחתת הפחמן הדו חמצני ולעלות של כל צעד הפחתה. הנתונים מוצגים על פני עקומה גראפית ייחודית שמציגה את הנתונים באופן ויזואלי ברור. ניתוח העקומה מאפשר לענות על מספר שאלות קריטיות בתחום המאבק בשינויי האקלים כגון, איזו כמות פחמן דו חמצני ניתן להפחית בעלות מסוימת ותרומתו היחסית של כל סקטור לפליטות. שיטת ניתוח זו היא בסיס לקביעת מדיניות ופיתוח רגולציה. עקומה מקינזי נבנית על ידי שיטה ותבנית עבודה אחידה וקבועה כך שהנתונים הם ברי השוואה. מתודולוגיית הניתוח של מקינזי משמשת כיום כסטנדרט בשיח הבינלאומי בנוגע לחישוב פוטנציאל הפחתת פליטות. מאז פרסום עקומת העלות העולמית ע"י חברת מקינזי בינואר 2007, מעל 17 עקומות עלות לאומיות הושלמו או נמצאות בתהליכי הכנה, כאשר כולן נשענות על בסיסי מידע ומתודולוגיה משותפים. הכנת העקומה נעשית בשיתוף פעולה עם הממשלות והתעשייה המקומית. מבין המדינות שהכינו עקומה זו ניתן למנות את ארה"ב, בריטניה, גרמניה, וסין ואחרות. עקומת מקינזי היא כיום שם דבר בתחום ומהווה שפה משותפת בין תכניות מיפוי והפחתה של מדינות שונות.

הנימוקים להתקשרות עם חברת מקינזי כספק יחיד לצורך הכנת עקומת מקינזי לישראל:

כאמור לעיל, בדצמבר 2009 יתקיים מפגש קופנהגן בו יקבעו יעדי הפחתה חדשים למדינות מפותחות ומתפתחות, וצפוי שגם לישראל. ההחלטה על יעדי ההפחתה כרוכה בתהליך של רב שיח ומשא ומתן ובו תידרש ישראל להציג את נתוני הפליטות, צעדי ההפחתה, והעלויות הכרוכות בכך. לשם כך מבקש המשרד להגנת הסביבה להתקשר עם חברת מקינזי. מהות ההתקשרות היא ייעוץ למשרד במיפוי כל אמצעי הפחתת גזי החממה בישראל וכן חישוב עלותם תוך שימוש ב"עקומת מקינזי" שפותחה ע"י החברה בדיוק למטרה זו.

הנימוקים להתקשרות בפטור ממכרז עם חברת מקינזי כספק יחיד הם:

- שיטת הניתוח הנקראת עקומת מקינזי, פותחה על ידי חברת מקינזי. המתודולוגיה לביצוע העבודה קיימת רק בחברה זו. מאגר הנתונים ששימש את החברה בהכנת עקומת מקינזי למדינות רבות מצוי בידי חברת מקינזי בלבד. מאגר נתונים זה יכול להיות בסיס השוואה חיוני לצורך קביעת מדיניות הפחתת פליטת גזי חממה בישראל. הכנת העקומה על פי המתודולוגיה המקורית ולפי בסיס נתונים עשיר ובלעדי תוסף דיוק ואמינות רבה לעבודה. חשוב לזכור כי יהיה צורך להציג את מסקנות העבודה

בפורומים בינ"ל. התבססות על עבודה שנעשתה ע"י חברה מובילה בתחום בעולם, תקנה לישראל יתרון חשוב במו"מ.

- עקומת מקינזי תהווה בסיס לדיון ומו"מ ותאפשר לישראל לעשות שימוש בשפה מקצועית משותפת עם מדינות אחרות שכבר הכינו עקומה דומה.
- קיימת חשיבות רבה בהגעה לועידת קופנהגן בהסכמה לאומית רחבה ככל הניתן וזאת כדי להציג עמדה לאומית אחידה (מגזר ציבורי ופרטי) ומחוזקת. עבודה שתוכן על ידי חברה בעלת שם והכרה בינלאומית, שביצעה עבודות שתוצאותיהן היו מקובלות על מספר רב של מדינות, תאפשר יצירת בסיס להסכמה רחבה.
- ראוי לזכור שלקביעת יעדי ההפחתה ולאחר מכן ליישום תכנית הפחתה, משמעויות כלכליות נרחבות ביותר והשפעה ניכרת על המשק הלאומי. ככל שיעשו עבודות הכנה מדויקות ואמינות כך תגבר היכולת לקבוע יעדי הפחתה ישימים ולקבוע תכנית אופטימאלית. מדינות רבות אינן מסתפקות בעבודת הערכה בודדת אלא עורכות עבודות ניתוח רבות כאשר העבודות מיועדות לקהלי יעד שונים ומתמקדות בצדדים שונים.
- הכנת עקומת מקינזי לישראל מיועדת, קודם כל, להיות כלי עבודה והצגה חשוב מאין כמוהו בתהליכים הבינלאומיים בהם יקבעו בסופו של דבר יעדי ההפחתה של מדינת ישראל. השימוש במתודולוגיה ובעקומה המוכרת יהווה כרטיס כניסה ומדד לרצינות ישראל בהשתלבות במאמץ הבינלאומי למאבק בשינויי האקלים.
- אחת האפשרויות להפחתה המשמעותיות ביותר היא מעבר מוגבר לשימוש בגז במקום פחם בתחנות הכח. מסמך בעניין זה הוגש למשרדנו ע"י חברת החשמל, אך בחינתו מחייבת ידע ומקצועיות ברמה שאינה קיימת במגזרים הממשלתי והפרטי בארץ. לשם כך נדרשת הסתייעות בחברה בינלאומית בעלת כישורים מתאימים, וחברת מקינזי תוכל לגייס, להערכתנו, את הידע הדרוש.
- לאור הזמן הקצר שנשאר עד לועידת קופנהגן, (פחות מ – 5 חודשים) קיים צורך דחוף להתבסס על חברה שמכירה את המתודולוגיה, ביצעה עבודות דומות במספר רב של מדינות ובעלת יכולת וכח אדם מתאים לסיים את העבודה ולהשיג תוצאות תוך פרק זמן של כשלושה חודשים, שיאפשר שימוש בנתונים כבר בקופנהגן. יצוין כי לחברת

▪ מקינזי סניף ישראלי הפועל בארץ מזה כעשר שנים, ולפיכך יש לחברה היכרות עם תנאי הארץ והתעשייה המקומית.

לאור כל זאת הח"מ קובע כי, על פי חוות דעתו, חברת מקינזי הינה בעלת התמחות ייחודית בהכנת עבודת מיפוי פליטות ופוטנציאל הפחתת גזי חממה וכי אין בישראל חברה אשר תוכל לספק את השירות הנדרש, ומבקש מועדת הפטור המשרדית להתקשר עם החברה בפטור ממכרז עם ספק יחיד. עלות התקשרות עד – 2,500,000 ₪.

2. השירותים הנדרשים

מיפוי אפשרויות הפחתת גזי חממה בישראל ופיתוח "עקומת מקינזי" לישראל, שתבטא את עלות של הפחתת פליטות גזי חממה עבור ישראל, לרבות בחינת הכלים הדרושים ומהם החסמים הקיימים ליישום אמצעים אלה בהתאם למדדים בינלאומיים מקובלים.

הצהרה

אני מצהיר כי בהתאם למצב הדברים ובנסיבות העניין הספק חברת מקינזי הנו בעל מומחיות ייחודית המסוגל לבצע את השירות הנדרש על ידו כמפורט לעיל. למיטב ידיעתי אין בנמצא ספק אחר המסוגל לספק את השירות הנ"ל עבור המשרד מהנימוקים שפורטו לעיל.

ידוע לי כי טרם החלטה, ועדת המכרזים תפרסם את חוות דעתי זו באתר האינטרנט של מנהל הרכש והודעה תישלח לכל מנויי קבלת ההודעות וזאת למשך שבעה ימי עבודה לפחות.
עוד ידוע לי, כי כל אדם רשאי לפנות למשרד במהלך עשרה ימי עבודה מיום פרסום ההודעה לעיל באתר האינטרנט ולהודיע כי קיים ספק אחר המסוגל לבצע את ההתקשרות ועלי יהיה לחוות דעתי על פניה זו.
ידוע לי כי רק לאחר האמור לעיל, תחליט ועדת המכרזים החלטה סופית בבקשתי.

בברכה,
ד"ר ישעיהו בר-אור
המדען הראשי

העתק:

ח"כ גלעד ארדן, השר להגנת הסביבה

ד"ר יוסי ענבר, מנכ"ל

מר גיא סמט, סמנכ"ל בכיר למינהל ומשאבי אנוש

מר אבי מושל, מ"מ רא"ג איכות אוויר